

Elżbieta Bandurska-Stankiewicz

Olsztyński Ośrodek Diabetologii i Zaburzeń Metabolizmu

Czynniki ryzyka rozwoju inwalidztwa wzroku z powodu cukrzycy

Wstęp

Powodem współczesnej „epidemii” cukrzycy jest wzrastająca liczba chorych na cukrzycę typu 2. Przewiduje się, że w 2025 roku liczba chorych na całym świecie wzrośnie do 300 milionów.

Wraz ze wzrostem częstości cukrzycy zwiększają się częstość powikłań naczyniowych powodujących inwalidztwo i koszty ekonomiczne.

Inwalidztwo wzroku jest jednym z najcięższych powikłań cukrzycy. Rozpoznanie czynników, które prowadzą do rozwoju zmian naczyniowych w cukrzycy, pozwoli na optymalne wykorzystanie coraz nowocześniejszych metod leczenia, a także opracowanie nowych strategii diagnostycznych i terapeutycznych, umożliwiających zapobieganie utracie wzroku.

Cel pracy

Określenie czynników ryzyka inwalidztwa wzroku z powodu cukrzycy.

Materiał i metody

Badaniami objęto 288 inwalidów wzroku chorych na cukrzycę, u których stwierdzono związek przyczynowo-skutkowy między cukrzycą a inwalidztwem wzroku (inwalidztwo wzroku rozpoznano, opierając się na międzynarodowej definicji ślepoty). Osoby ze znacznym obniżeniem ostrości wzroku z powodu cukrzycy stanowili 10,8% członków olsz-

tyńskiego Polskiego Związku Niewidomych. Ślepota wystąpiła u 72 chorych na cukrzycę typu 1 (48,6% kobiet i 51,4% mężczyzn w wieku średnio $48,27 \pm 12,94$ lat, z cukrzycą rozpoznaną w wieku $21,2 \pm 14,7$ lat) i u 216 chorych na cukrzycę typu 2 (67,6% kobiet i 32,4 mężczyzn w wieku średnio $66,1 \pm 6,99$ lat, z początkiem choroby w wieku $48,80 \pm 8,95$ lat. Grupę kontrolną stanowiło 100 chorych na cukrzycę typu 1 i typu 2, w podobnym wieku, bez cech retinopatii cukrzycowej. Ocenie poddano następujące parametry: wiek, płeć, typ cukrzycy i czas jej trwania, przyczyny i wiek, w którym nastąpiło inwalidztwo wzroku, styl życia (używkę, aktywność fizyczna, nawyki żywieniowe) oraz wykształcenie.

Analizie poddano również wskaźniki kontroli metabolicznej oraz obecność innych powikłań naczyniowych cukrzycy.

Wyniki badań

Badana grupa chorych z inwalidztwem wzroku z powodu cukrzycy charakteryzowała się złym wyrównaniem metabolicznym cukrzycy i hiperlipidemią. Nadciśnienie tętnicze występowało u ponad 60% chorych, niedokrwienie serca u 20%, u wszystkich chorych stwierdzono jawny klinicznie białkomocz, a u 20% cechy niewydolności nerek.

Inwalidzi wzroku częściej palili tytoń i wykazywali mniejszą aktywność fizyczną, 86% miało wykształcenie podstawowe.

Główną przyczyną utraty wzroku była retinopatia cukrzycowa — 97%. Chorzy na cukrzycę typu 1 tracili wzrok głównie z powodu retinopatii proliferacyjnej — 54% oraz retinopatii z jaskrą i nowotworzeniem naczyń — 22%. Retinopatia z zaćmą była przyczyną utraty wzroku u 54% chorych na cukrzycę typu 2. W tej samej grupie retinopatia z istotnym obrzękiem plamki spowodowała ślepotę u 38% chorych.

Adres do korespondencji: Dr med. Elżbieta Bandurska-Stankiewicz
Olsztyński Ośrodek Diabetologii i Zaburzeń Metabolizmu
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Olsztynie
10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 18
tel.: (0 89) 538 63 27, 538 64 57, faks: (0 89) 539 91 47
Diabetologia Praktyczna 2002, tom 3, sup.I B, B13-B14
Copyright ©2002 Via Medica

Istotnymi czynnikami ryzyka rozwoju inwalidztwa wzroku w badanej grupie chorych były: czas trwania cukrzycy, hiperglikemia na czczo powyżej 6,8 mmol/l, podwyższone stężenie hemoglobiny glikowanej powyżej 6,5%, nadciśnienie tętnicze powyżej 140/90 mm Hg, obecność nefropatii cukrzycowej oraz niski poziom wykształcenia ogólnego.

Wnioski:

1. Główną przyczyną inwalidztwa wzroku z powodu cukrzycy jest retinopatia cukrzycowa.
2. Czynniki ryzyka wpływające na rozwój retinopatii cukrzycowej chorych nie różnią się od ogólnie znanych czynników ryzyka powikłań naczyniowych cukrzycy.